

Uppföljande granskning

Rapport

Vännäs kommun

KPMG AB

2021-03-18

Antal sidor 11

Vännäs kommun
Uppföljande granskning

2021-03-18

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	4
3.2	Behörigheter och loggkontroll	8
4	Slutsats	11

1 Sammanfattning

Vi har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra uppföljande granskningar av två tidigare genomförda fördjupningsgranskningar. Rapporterna som berörs är kommunstyrelsens uppsiktsplikt och behörigheter/loggkontroller. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Syftet är att konstatera om kommunen har beaktat de rekommendationer som lämnades i de båda granskningarna.

Vi konstaterar att åtgärder har vidtagits och att det har genomförts ett visst förbättringsarbete. Vi bedömer utifrån granskningens syfte dock att det inom vissa områden behöver vidtas ytterligare åtgärder.

Vår bedömning är att uppsiktsarbetet fortfarande behöver systematiseras och formaliseras i högre utsträckning än idag. Vad gäller intern kontroll är vår bedömning att kommunen har skapat en ändamålsenlig struktur för intern kontroll men vi betonar vikten av en tydlig implementering.

När det gäller behörigheter och loggkontroller är vår bedömning att ändamålsenliga styrdokument har antagits för informationssäkerhet. Vi ser positivt på verksamhetens arbete med frågan samt att loggkontroller numera genomförs regelbundet och att det finns ändamålsenliga styrdokument samt att en ändamålsenlig kontroll genomförs av behörigheter och loggkontroll. Vi bedömer dock att det är viktigt att rutiner och riktlinjer revideras med jämna mellanrum för att förhindra att felaktiga borttag av journaler.

Utifrån slutsatserna rekommenderar vi:

- Kommunstyrelsen att anta en strategi för uppsikten av nämnder och bolag.
- Vård- och omsorgsnämnden att säkerställa att rutiner och riktlinjer för behörigheter- och loggkontroller revideras med jämna mellanrum.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra uppföljande granskningar av två tidigare genomförda fördjupningsgranskningar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Det gäller dels kommunstyrelsens uppsiktsplikt dels behörigheter/loggkontroller.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet är att konstatera om kommunen har beaktat de rekommendationer som lämnades i de båda granskningarna.

Den uppföljande granskningen omfattar:

- Granskning av behörigheter och loggkontroll (KS och VON) år 2016
- Kommunstyrelsens uppsiktsplikt år 2016 (samtliga nämnder)

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

2.2 Revisionskriterier

Vi kommer att bedöma om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut
- De rekommendationer som lämnades i tidigare granskningar

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med berörda tjänstepersoner.

Rapporten är faktakontrollerad av berörda tjänstepersoner.

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

I detta avsnitt görs en uppföljning av de rekommendationer som lämnades i samband med granskningen av kommunstyrelsens uppsiktsplikt som genomfördes år 2016.

3.1.1 Struktur för uppsikt

Kommunstyrelsen har skapat en struktur för att kunna utöva sin uppsikt men revisorernas bedömning är att den kan bli mer ändamålsenlig med en uttalad och dokumenterad strategi.

Kommunstyrelsens yttrande

Som revisorerna har konstaterat har kommunstyrelsen många delar som ingår i en ändamålsenlig uppsiktsplikt. Det handlar bland annat om regler för ekonomisk uppföljning, rutiner för uppföljning vid sammanträden, planering över ärendeflöde/beslutade uppdrag osv. Det är en korrekt bedömning att den kan bli mer dokumenterad och uttalad, och det är kommunstyrelsen avsikt att så ska ske.

Nuläge 2020

De senaste åren har förvaltningen haft en diskussion med kommunstyrelsen om deras uppsiktsplikt vid kommunstyrelsens årliga planeringsdag. Vid dessa tillfällen får politikerna i kommunstyrelsen diskutera hur de vill planera uppsikten under året. Förvaltningen tar sedan med det i den Excel-fil som planeringen av sammanträdesåret utgår ifrån.

Förvaltningen går igenom Excel-filen med kommunstyrelsens ordförande, kommunstyrelsens vice ordförande och kommunfullmäktiges ordförande vid varje ordförandeberedning, som genomförs 2 gånger i månaden. Dokumentet är ett levande dokument och förvaltningen uppger att det bidrar till att ge en bra kontroll över aktiviteter under året.

På grund av Coronapandemin och svårigheter med att genomföra en planeringsdag för kommunstyrelsen, har det inför 2021 tagits fram ett styrdokument för uppsiktsplikten som styr vad kommunstyrelsen ska följa. Dokumentet ska ge en grund för uppsiktsplikten över tid.

På ett sammanträde under hösten 2020 var uppsiktsplikten på kommunstyrelsens dagordning och kommunchefen gick igenom vad den innebär. Det följdes av en diskussion om vilka ytterligare områden som kommunstyrelsen ville komplettera med under 2021 för att känna att de fullgör uppsikten. Kommunstyrelsen beslutade då att särskilt följa upp; sjukfrånvaro, hur befolkningen utvecklas (antal, byars storlek mm), Liljaskolans elevutveckling, Vård och omsorgsnämndens ekonomi och arbete med ekonomi i balans samt heltider/deltider.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen fortfarande saknar en uttalad och dokumenterad strategi för uppsikten över nämnder och bolag. Vår bedömning att uppsikten kan bli mer ändamålsenlig med en uttalad och dokumenterad strategi kvarstår. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att anta en strategi för uppsikten av nämnder och bolag.

3.1.2 Årlig planering

Att kommunstyrelsen ser över den årliga planeringen så att det är möjligt att nämnder och styrelser kan behandla ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningar innan dessa når kommunstyrelsens utskott och kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens yttrande

Kommunstyrelsen instämmer med att reglementet bör uppdateras för bättre överensstämmelse med kommunallagen. Kommunstyrelsen instämmer också i revisorernas synpunkt om att det kan vara problematiskt att rapporter går direkt till utskottet utan att alltid passera ansvarig nämnd. Särskilt problematiskt kan detta vara i samband med budgetberedningen, ett problem som diskuterats flera gånger både i ledningsgruppen och i budgetberedningen/nämnderna. Däremot konstaterar kommunstyrelsen att det kommer vara ytterst svårt att planera ärendeflödet i samtliga nämnder/styrelser så att varje månadsrapport/tertiälsbokslut passerar ansvarig nämnd innan det når kommunstyrelsen eller dess utskott. Sammanträdesplaneringen är redan idag tight och bygger bland annat på; lagstiftningens krav om när ex. årsredovisning/budget ska tas, när delårsbokslut kan presenteras utifrån brytpunkter i ekonomisystemet, tjänstepersonernas möjlighet att hinna bereda rapporter/underlag, hänsyn till skollov, hänsyn till andra myndigheters sammanträdesplanering osv. Att anpassa fullt ut så att alla nämnder skulle hinna behandla sina egna månadsrapporter/rapporter skulle troligtvis innebära att vi måste ha fler sammanträden, vilket också medför högre kostnader. Kommunstyrelsen kan ta med sig revisorernas synpunkt i den kommande planeringen av nästa års budgetberedning och sammanträdesplanering, men ser det som svårt att uppfylla revisorernas önskemål. Viktigt att påpeka är att varje nämnd beslutar om sina sammanträden.

Nuläge 2020

Sammanträdesschemat är otroligt komplicerat att lägga eftersom kommunen har att förhålla sig till lagkrav, och när brytpunkter kan ske i ekonomisystem med mera. Det kan fortfarande förekomma att någon nämnd inte hinner ta sitt underlag förrän efter kommunstyrelsen har behandlat årsredovisningen.

När det gäller tidplanen för sammanträden för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige planeras dessa hösten året innan. Avstämning sker med ekonomigruppen och nämndssekreterarna innan tidplanen fastställs. Nämnderna beslutar själva om sammanträdesplanen, utan styrning från kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

När det gäller budgetprocessen har Vännäs kommun en annan process än tidigare. Generellt har rutiner styrts upp runt ekonomiuppföljningen, exempelvis är det enligt

förvaltningen tydligare nu vad som ska rapporteras i månadsuppföljningen och med vilket intervall det ska ske.

Bedömning

Vår bedömning är att det fortfarande är upp till nämnderna att besluta när det ska ha sina sammanträden och att kommunstyrelsen inte styr kommunens årliga processer i den mån de borde. Vi anser att det bör vara kommunstyrelsen som sätter årshjul och tidplan för kommunens övergripande processer och att nämnderna bör anpassa sin sammanträdesplan efter den.

3.1.3 Formaliserat uppsiktsarbete

Uppsiktsarbetet behöver systematiseras och formaliseras i högre utsträckning än i dag, och bedömer att det är utskottet som svarar för en stor del av uppsikten vilket riskerar att informationen stannar hos de som deltar i stället för som sig bör spridas till kommunstyrelsens samtliga ledamöter.

Kommunstyrelsens yttrande

Som redan framfört ser kommunstyrelsen att det finns anledningar att formalisera uppsiktsplikten tydligare. Dock bör betonas att samtliga ledamöter i kommunstyrelsen på ett lätt sätt har tillgång till kallelser och protokoll för utskotten, vilket torde underlätta för den som vill fråga upp något eller föra upp en diskussion till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kommer uppdatera reglementet enligt ändringen i lagstiftningen.

Nuläge 2020

De senaste åren har förvaltningen haft en diskussion med kommunstyrelsen om deras uppsiktsplikt vid kommunstyrelsens årliga planeringsdag. Vid dessa tillfällen får politikerna i kommunstyrelsen diskutera hur de vill planera uppsikten under året. Förvaltningen tar sedan med det i den Excel-fil som planeringen av sammanträdesåret utgår ifrån.

På grund av Coronapandemin och svårigheter med att genomföra en planeringsdag för kommunstyrelsen, har det inför 2021 tagits fram ett styrdokument för uppsiktsplikten som styr vad kommunstyrelsen ska följa. Dokumentet ska ge en grund för uppsiktsplikten över tid.

På ett sammanträde under hösten 2020 var uppsiktsplikten på kommunstyrelsens dagordning och kommunchefen gick igenom vad den innebär. Det följdes av en diskussion om vilka ytterligare saker som kommunstyrelsen ville komplettera med under 2021 för att känna att de fullgör uppsikten. Kommunstyrelsen beslutade då att särskilt följa upp; sjukfrånvaro, hur befolkningen utvecklas (antal, byars storlek mm), Liljaskolans elevutveckling, Vård och omsorgsnämndens ekonomi och arbete med ekonomi i balans samt heltider/deltider.

Bedömning

Vår bedömning är att uppsiktsarbetet fortfarande behöver systematiseras och formaliseras i högre utsträckning än idag.

3.1.4 Intern kontroll

Revisorerna konstaterar att det finns en riktlinje för intern kontroll men önskar att fullmäktige ska fastställa en policy för intern kontroll i kommunen.

Kommunstyrelsens yttrande

När riktlinjen för intern kontroll togs fram diskuterade ledningsgruppen och ekonomgruppen vilken nivå den skulle antas på och var helt ense om att kommunstyrelsen var rätt instans. Kommunstyrelsen kan förstå revisorernas synpunkt, men olika kommuner gör olika och det finns inget lagstöd eller praxis som säger att liknande dokument ska antas i fullmäktige. Det är inte säkert att det skulle stärka kommunstyrelsens uppsikt.

Förvaltningschefsgruppen har dock beslutat att ta fram regler för hur olika former av styrdokument ska döpas (ex. rutin, riktlinje, policy osv.) och på vilken nivå olika dokument bör antas. Detta för att vi uppmärksammat att vi benämner styrdokument olika.

lakttagelser 2020

Det pågår ett arbete med intern kontroll inom Vännäs kommun. I oktober 2020 antog kommunfullmäktige 2020-10-12 KF § 101 riktlinjer för intern kontroll. De nya riktlinjerna förtydligar vad varje nämnde och styrelse ska genomföra och förenklar därigenom kommunstyrelsens uppsiktsarbete. Arbetet med implementeringen har påbörjats.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunen har skapat en ändamålsenlig struktur för intern kontroll men vi betonar vikten av en tydlig implementering.

3.2 Behörigheter och loggkontroll

I detta avsnitt görs en uppföljning av de fyra rekommendationer som lämnades i samband med granskningen av behörigheter och loggkontroll som genomfördes år 2016.

3.2.1 Styrdokument

Att det skyndsamt påbörjas ett arbete med att upprätta en policy samt att adekvata tillämpningsföreskrifter utarbetas med utgångspunkt från aktuell policy.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Frågan är aktualiserad vid kommunens ledningsgrupp 2017-01-24. För struktur och kontinuitet krävs att generell policy för Vännäs kommun färdigställs och beslutas, innan styrande dokument för verksamhetsspecifik nivå utarbetas. Kommunens ledningsgrupp arbetar med uppdraget och policyn beslutas i Kommunfullmäktige.

Nuläge 2020

Kommunstyrelsen antog 2020-08-18 KS § 64 informationssäkerhetspolicy. En genomgång av policyn har gjorts i ledningsgrupp och chefsgrupp efter kommunfullmäktiges beslut. Kommunstyrelsen har fått en presentation av policyn och det har även genomförts ett antal informationssäkerhetsutbildningar inom hela kommunorganisationen. Förvaltningen uppger att det pågår ett ständigt arbete med informationssäkerhet.

Bedömning

Vår bedömning är att ändamålsenliga styrdokument har antagits för informationssäkerhet och ser positivt på verksamhetens arbete med frågan.

3.2.2 Loggkontroll

Logg i Magna Cura har aldrig kontrollerats vare sig under granskningsperioden eller sedan systemet sattes i drift 2014. Att ändamålsenliga och effektiva instruktioner och metoder utan fördröjning upprättas, formellt beslutas och införs.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

2017-01-17 genomfördes planeringsmöte med IT chef, förvaltningens systemförvaltare, MAS, HSL-chef samt socialchef. Vid mötet analyserades revisionsrapporten och en arbetsplanering med åtgärder upprättades. Systemförvaltarna har utarbetat en systematiserad metod som beskriver hur regelbundna loggkontroller ska utföras. Se bilaga. Målet är att loggkontroller enligt framtagna rutinerna ska kunna genomföras fr.o.m. september 2017.

Nuläge 2020

Riktlinje och rutin för loggkontroller inom hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens område- Magna Cura och NPÖ upprättades 2017. Logg- och behörighetskontroller har utförts enligt dessa sedan 2018.

Bedömning

Vår bedömning är att loggkontroller numera genomförs regelbundet och att det finns ändamålsenliga styrdokument. Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att rutiner och riktlinjer för behörigheter- och loggkontroller revideras med jämna mellanrum.

3.2.3 Borttag av journaler

Vid granskningstillfället kunde noteras att möjligheten att radera/utplåna delar av journaler använts. Revisionen ser allvarligt på det inträffade och vill att ansvarigas redogörelse inte endast omfattar granskningsperioden (2016-01-01–2016-10-31) utan hela den tid som systemet har varit i bruk.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Vid ovan nämnda planeringsmöte beslutades att systemförvaltarna påbörjar ett arbete med genomgång av behörigheter. Vidare har systemförvaltarna uppdraget att ta fram rutiner och ärendehantering, eventuella behov av formulär för att skapa en tydlig ärendegång vid beställning och tilldelning av behörigheter. Arbetet med rutiner och ärendehantering ska vara klart senast halvårsskiftet 2017 och tillämpas fr.o.m. september 2017.

Kommentar: Beställningsblankett för behörighetstilldelning finns. Har dock använts i liten utsträckning dels p.g.a. att det var okänt för många chefer var den finns, dels för att parallellt enklare beställningsförfarande över e-post har tillämpats. Nya, bättre formulär kommer att finnas klara senast 18/5 2017. Rutinerna har justerats och förbättrats.

Nuläge 2020

Som nämns i vård- och omsorgsnämndens yttrande om granskningens rekommendationer, har systemförvaltarna undersökt förekomsten av utplåning samt upprättat rutiner för åtgärden. Enligt förvaltningen är problemet nu åtgärdat och utplåning av dokument är därmed korrekt hanterat med den hantering som nu sker.

Bedömning

Vår bedömning är det är viktigt att rutiner och riktlinjer revideras med jämna mellanrum för att förhindra att felaktiga borttag av journaler.

3.2.4 Behörigheter

Det saknas en formaliserad och dokumenterad tilldelning av behörigheter. Användningen, ordningen, fullständigheten och riktigheten i det urval vi granskat, 22 identiteter, gör att vi rekommenderar en genomgång av alla tilldelade behörigheter för att identifiera om det finns ytterligare brister än de vi noterat. Alla identifierade brister inklusive de administrativa förändringar som identifieras bli nödvändiga måste åtgärdas för att det ska vara möjligt att göra bedömningen att behörighetshanteringen är säker och ändamålsenlig.

Vännäs kommun
Uppföljande granskning

2021-03-18

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Systemförvaltarna har undersökt förekomsten av utplåning samt upprättat rutiner för åtgärden. Problemet som revisionen pekar på är i allt väsentligt kopplat till att testkonton samt testpersoner funnits i det "skapa" systemet. Detta är nu åtgärdat och utplåning av dokument är därmed korrekt hanterat med den hantering som nu sker.

Nuläge 2020

I januari 2018 ökades systemförvaltarens anställningsgrad från 50% till 100% och den resursen används bland annat för att regelbundet hantera och gå igenom behörigheter och loggkontroller.

Bedömning

Vår bedömning är att en ändamålsenlig kontroll genomförs av behörigheter och loggkontroll.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det för samtliga rekommendationer i granskningarna av behörigheter och loggkontroll samt kommunstyrelsens uppsiktsplikt år 2016 till stor del har vidtagits åtgärder eller att det har genomförts ett förbättringsarbete. Vi bedömer dock att det inom vissa områden behöver göras ytterligare åtgärder. Till exempel är vår bedömning att kommunstyrelsens uppsiktsplikt fortfarande saknar en uttalad och dokumenterad strategi för uppsikten över nämnder och bolag samt att uppsikten kan bli mer ändamålsenlig med en uttalad och dokumenterad strategi.

Vi bedömer även att det fortfarande är upp till nämnderna att besluta när det ska ha sina sammanträden och att kommunstyrelsen inte styr kommunens årliga processer i den mån de borde.

Vår bedömning är att uppsiktsarbetet fortfarande behöver systematiseras och formaliseras i högre utsträckning än idag. Men att kommunen har skapat en ändamålsenlig struktur för intern kontroll och betonar vikten av en tydlig implementering.

När det gäller behörigheter och loggkontroller är vår bedömning att ändamålsenliga styrdokument har antagits för informationssäkerhet och ser positivt på verksamhetens arbete med frågan samt att loggkontroller numera genomförs regelbundet och att det finns ändamålsenliga styrdokument samt att en ändamålsenlig kontroll genomförs av behörigheter och loggkontroll.

Vi bedömer dock att det är viktigt att rutiner och riktlinjer revideras med jämna mellanrum för att förhindra att felaktiga borttag av journaler.

4.1 Rekommendationer

Utifrån slutsatserna rekommenderar vi:

- Kommunstyrelsen att anta en strategi för uppsikten av nämnder och bolag.
- Vård- och omsorgsnämnden att säkerställa att rutiner och riktlinjer för behörigheter- och loggkontroller revideras med jämna mellanrum.

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Frida Hald
Certifierad kommunal revisor

Vännäs kommun
Uppföljande granskning

2021-03-18

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.